

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1709. usque ad annum 1714

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1782

VD18 90119266

§. 14. Lutheranorum motus in Silesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67615](#)

§. XIV.

Lutheranorum motus in Silesia.

Sæc. XVIII.

A. C. 1709.

Tandem Josephus Imperator gravioris
mali metu adactus, Arnstadiense ^{Fabri} Staats-
pactum contra Catholicos initum die Ranzley t. 15.
vigesima octava Februarii suo assensu ^{pag. 119.}
atque executionis decreto firmavit: ni-
hilominus Prussiæ Regis Orator apud

D 3 Ratis-

tis campanis prælii signum dederunt: {cum-
que Catholici Walthurnio reverterentur, ac
supplicantium ordine iacentes, suasque
preces alta voce recitantes dimidia ferme hora
ab Verthemensi Urbe distarent, Comites Lu-
therani citatis equis cum furibundo suo a-
gmine in miseros hosce Catholicos inter hor-
renda convitia & blasphemias contra Deum,
religionem Catholicam & Cæsaream Majesta-
tem effusas inhumana rabie irruerunt, tanta-
que strage inermes, & nonnisi precatoriis
suis globulis instructos incolas Verthemenses,
vicinosque Moguntinos, & Herbipolenses
peregrinantes affecerunt, ut propriis Comi-
tum manibus quinque imperfecti. & quam-
plurimi lethaliter saucii caderent: Nec Comi-
tes ejusque socii turbato Catholicorum cultu,
& supplicantium cæde contenti, eo usque
temeritatis, rabidique furoris prolapsi sunt,
ut etiam innoxios, qui fuga evadendi locum

quæ-

Sæc. XVIII. Ratisbonense *Corpus*, ut vocant, *Evan-*
A.C. 1709. *gelicorum* denuo institit, ut Calvinistis
 quoque in Silesia exercendæ suæ sectæ
 libertas concederetur: Evidem Pro-
 testantes hac super re Cæfarem sup-
 lices adibant, hoc autem aures occlu-
 dente, Anglia Regina, quæ tamen in
 suo Regno Catholicis vix spirandi liber-
 tam

quærebant, in omnibus viis, plateis & agris,
 imo in ipsis urbis compitis insectarentur, &
 obvios quosque barba crudelitate verberi-
 bus contusos prostrernerent, atque iteratis
 minis palam edicerent, cunctos hosce canes
 Catholicos unaomnes adhuc trucidandos esse:
 Nondum tamen satiata erat sitibunda Catho-
 lici cruxis rabies, sed complenda adhuc e-
 rant sacrilego ludibrio, ac mordaci Religio-
 nis contemptu; igitur tres illi Comites cum
 numero suorum agmine inter cachinos, fe-
 stivos clamores, & horrendas execrationes
 in Catholicos effusas velut parta insigni Vi-
 ctoria ovantes solemnum in urbem regressum
 instituerunt, ac duo juvenes Comites, unus
 quisque labarum Sacrum, quod Catholicis
 peregrinantibus eripuerunt, veluti tot tro-
 phæa equis vecti usque ad Urbis forum pro-
 priis manibus prætulerunt, gementibus Ca-
 tholicis Verthmensibus, qui hostium suorum
 furorem veriti in ædium angulis & speluncis
 delitescere cogeabantur, ac nec saucii quidem
 disper-

tatem indulxit, audacter tam per se- Sæc. XVIII.
ipsam quam die vigesima sexta Junii A. C. 1709.
per Medovisium Oratorem suum, incas-
sum tamen, Cæsarem interpellavit:
hanc vero repulsam Calvinistæ Clero
Catholico, segniori Sueci Oratoris stu-
dio, necnon Silesitarum Lutheranorum
oppositioni imputabant: Jam antea vero
die trigesima ejusdem Mensis Impera-
tor per universam Silesiam edictum pro-
mulgari jussit, vi cuius præceptum, ut
omnes in Catholica Religione nati &
educati, vel ejurata hæresi ad eam
reversi, si ad Lutheri errores defece-
rint, hos intra sex hebdomadas vel
denuo ejurarent, vel omnium bonorum

D 4 pro-

dispersique ad suos concives reverti poterant,
nec deinceps Divini cultus usum exercere
ausi fuissent, nisi Löwensteinius Comes con-
tra rebelles suos communi dominio subjectos
cives ac rusticos, Heribolensis Episcopi ac
Principis auxilia, militesque tempestive ad-
vocasset, & die vigesima prima Junii Fran-
conici Circuli Ordines Lutheranos hosce Co-
mites acriter reprehensos dehortati fuissent,
ne deinceps ejusmodi grassationibus manus
suas polluerent, secus omni poenarum seve-
ritate plectendi. Si vero Catholici sola tantæ
inhumanitatis umbra Lutheranæ sectæ usum
turbassent, quot violatæ fidei querelæ, quot
clame-

Sæc. XVIII. proscriptione & exilii perpetui poena
A.C. 1709. plecterentur: Vix hoc edictum innotuerat, cum illico Sueci Regis Orator reclamaret, & pacta, atque in iis concessam conscientiæ libertatem violari vociferaretur. Ast ejus verba non nisi aerem verberabant, præcipue, cum Lutherani Teichenavienses per quemdam hujus sectæ Studiosum non sine Würbnianæ Parochiæ præjudicio novum cultum invehere molirentur, quo circa die trigesima prima Octobris Imperator Schweidnitzensi Curiæ in mandatis dedit, ut Lutheranorum templo, quod ipsi via facti restaurarunt, primo occluderet ac demum illud unicum cæmeterio solo æquaret, quod & die prima Octobris factum, Principe

clamores, & oppressæ Religionis pacisque infractæ lamenta totam Europam replessent? nonne inter Religionis gravamina præcipuum locum hæc immanitas sibi vendicaret, & a Corpore Evangelicorum in comitiis Ratisbonensibus vindicta pararetur, in opem vocarentur socii, conquererentur foedera, & Catholici Protestantium subditi omni calamitatum genere ubique vexarentur? Longe diversa docet Religionis Catholicæ Sanctitas, charitas & mansuetudo: Num forte tam amaros fructus progerminat tolerantia tantopere hodie datum decapta?

cipe Saxo Weissenfelsensi acriter ob- Sæc. XVIII.
strepente, & apud Cæsarem interce- A.C. 1709.
dente, ut hæc Ecclesia Catholicorum
expensis rursus erigeretur.

§. XV.

Brunsvico - Luneburgicus Dux ad fidem Catholicam reversus.

Generosa Lutheranæ sectæ ejuratio, *Theatr. Eu-*
qua Elisabetha Christina Josephi l. *rop. t. 18.*
Imperatoris Conjux præluxerat, An- *nag. 135.*
tonio Ulrico Brunsvico - Luneburgico *Fabri*
Staats,
Duci Religionis suæ falsitatem dete- *Ranßley*
gendi occasionem præbuit; cum enim *t. 17. p. 176.*
Princeps ingenii acie, & scientiarum
ubertate præstantissimus esset, ex assi-
dua utriusque Religionis librorum le-
ctione, crebrisque colloquiis de prima
sectæ suæ origine habitis jam dudum
de ejus veritate dubitabat. Comperto
Ducis consilio Prædicantes omnem mo-
vebant lapidem, ut proposita solverent
dubia, his tamen satisfaciendo impa-
ribus Dux agnito errore, cum non mo-
do Catholici omnes, sed etiam Prædi-
cantes sui ac præprimis Helmstadien-
ses (*) profiterentur, Ecclesiam Catho-

D 5

licam

(*) Hi Doctores in suo responso profite-
bantur, quod Catholici in doctrinæ funda-
mento